

НАУЧНО-НАСТАВНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На седници Научно-наставног већа Факултета, одржаној 11.04.2013. године, изабрани смо у Комисију за оцену подобности теме докторске дисертације под насловом *Улога савремене образовне технологије у подизању квалитета наставе основних школа у Либији*. кандидата Еззаддена Камуке.

Комисија у саставу: др Данимир Мандић, ментор, редовни професор на предметима *Информатика и образовна технологија*, Учитељски факултет Универзитета у Београду, др Радивоје Кулић, председник комисије, редовни професор на предмету *Компаративна педагогија*, Учитељски факултет у Лепосавићу и др Мирослава Ристић, члан комисије, доцент на предметима *Информатика и образовна технологија*, Учитељски факултет Универзитета у Београду, после стеченог увида у документацију, коју је кандидат приложио уз пријаву, подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни биографски подаци о кандидату

Еззадден Камука је рођен 09. априла 1961. године у Сабрати, држава Либија. На Педагошком факултету у Триполију дипломирао је 1985. године. Радио је као секретар Библиотеке Универзитета Седми април у Триполију, у периоду од 1986. до 2000. године. Уписао магистарске студије школске 1996./97. године, и стекао звање магистра наука у области методике наставног рада, на Универзитету Седми април у Триполију 2001. године. Након тога, радио је као наставник на Универзитету Седми април у Триполију од школске 2001./02. Године до 2006./07. године. Магистарски рад је нострификован на Филозофском факултету у Београду.

На Учитељском факултету у Београду 2008. године уписао је докторске студије на смеру за образовну технологију и успешно положио све предвиђене испите.

2. Подаци о стручном и научном раду

Еззадден Камука је као аутор или коаутор објавио више научних и стручних радова у часописима и на научним скуповима.

Научни радови:

- „ФЕЛСЕФАТ ЕЛ-'УЛУМ 'ИНДА-Л-'АРАБ ВА-Л-МУСЛИМИН“ – стручни рад, објављен на Педагошком факултету у Сабрати, Универзитет „7. април“, Сабрата, Либија, 2006.
- „ЕЛ-МУШКИЛАТ ЕЛЛЕТИ ТУВАЦИХ А'ДА' ХЕЈ'ЕТ ЕТ-ТЕДРИС ФИ „НИЗАМ ЕТ-ТА'ЛИМ ФИ ЛИБИЈА“ – стручни рад објављен на Филолошком факултету у Завији, Универзитет „7. април“, Завија, Либија, 2005
- БА'Д ЕЛ-ЦАМИ'АТ ЕЛ-ЛИБИЈА“ – научни рад објављен на Конференцији „Афак Мустакбалијја“ о високом образовању у Либији, Универзитет „Ал-Фатех“, Триполи, 2002.
- Mandic, D, Kamuka, E: **Internet Technologies in educational television** in the book **9th WSEAS International Conference on EDUCATION and EDUCATIONAL TECHNOLOGY (EDU '10) Included in ISI/SCI Web of Science and Web of Knowledge**, ISBN 978-960-474-232-5, ISSN: 1792-5061, Iwate, Japan, 2010, pp. 341-346.

У радовима су описане дидактичко-информатичке иновације и њихов значај у подизању квалитета педагошког рада у школи. Посебна пажња посвећена је новој генерацији иновација које су базиране на итернет технологијама и лако су доступне свим ученицима. У радовима су описани поступци утврђивања потреба за иновацијама, као и управљање процесом увођења иновација од идеје до реализација. Императиви образовања информационе ере налажу стално усавршавање метода, облика и технологије наставног рада, као и организације наставног рада у складу са развојем технике и технологије у друштву. У последњих пет година школе се убрзано информатизују, интернет постаје лако доступан, а ђаци све више користе рачунаре и очекују од наставника да својим примерима укажу на педагошке ефекте примене савремене технологије у образовању и другим делатностима. Дугогодишњи проблем наставника је недостатак квалитетних дидактичких материјала, лака доступност и лако руковање дидактичким медијима. Посебан допринос се односи на утврђивање методологије управљања променама у образовању и промени положаја руководиоца и наставника у савременој настави. Практични доприноси радова огледају се у креирању дидактичких ресурса који су коришћени у истраживању, а наставници и руководиоци школа их могу примењивати у пракси. Управљање школом је дефинисано као процес заснован на комплексном вредновању рада школе и сталном евалуацијом подсистема који је чине као целовит систем. Рад који је објављен у Јапану је изложен на водећој међународној научној конференцији, а затим објављен у часопису који прати научни скуп. Сви радови су прошли рецензије међународних експерта, а последњи наведени рад је увршћен на СЦИ листу (ISI (Thomson Reuters, ELSEVIER, SCOPUS, British Library CSA Cambridge Scientific Abstracts))

На Педагошком факултету у Триполију је учествовао у извођењу наставе из следећих предмета:

- а) Бихејвиоралне науке;
- б) Општа методика наставног рада;
- в) Педагошка методика, и

г) Основе научног истраживања

На основу изложеног мишљења смо да кандидат Еззадден Камука има искуства у наставном и научном раду и да предложеној тематици може успешно да истражи уважавајући научне принципе и методологију научног рада.

3. Научна заснованост теме докторске дисертације

Кандидат Еззадден Камука предложио је тему докторске дисертације под насловом *Улога савремене образовне технологије у подизању квалитета наставе основних школа у Либији*. Такав предлог образложен је научно релевантним разлозима.

Развој савремених технологија интензивирао се у последњој деценији и условио иновације у свим сферама друштва. Ове технологије су проузроковале брзе промене у производњи, друштвеним односима широм света, промене у животу људи и њиховом образовању. Управљање иновацијама у образовању је веома сложено, јер се јавља отпор наставника због недовољне оспособљености и неадекватне опремљености школа. Превазилажење овог проблема подразумева перманентно усавршавање директора и наставника у области савремених технологија. Развој информационе технологије и стално иновирање образовних технологија изазива промене у методама и облицима наставе и организације која би била оптимална у ери масовне примене Интернета и електронских извора знања. Нова знања, нови проналасци и нове технологија утичу, директно и индиректно, на реформе и унапређење образовног система, промене наставних садржаја и других извора знања, побољшање наставе технике и технологије. Сматра се да је област образовања – његових система и средстава, у значајној мери, под утицајем ових промена, а под одразе „треће“ револуције у процесу образовања може се подвести следеће:

1. Преображај образовног процеса из процеса у коме наставник предаје или диктира а ученик памти, на оспособљавање појединца да искористи средства и моделе који ће му омогућити да стекне знање или информацију ослањајући се на своју сопствену активност. Да би се то постигло, потребно је да наставник примени више различитих технолошких средстава у образовању.
2. Развој иновација у области образовне технологије је значајно убрзан у протеклих десет година, тако да више нема потребе да доказујемо значај ових иновација након што је персонални рачунар са својим софтвером продро у све сфере образовања.

3. Појава нових метода и концепата образовања као што је отворено образовање и образовање на даљину које је у протеклих пет година инкорпорирано у редовно образовање и у усавршавање експерата из различитих области.

Упркос значају образовне технологије, велики број наставника их не користе на прави начин, а постоји и већи број проблема у вези са употребом образовне технологије, а са којима се суочавају наставници. Многе студије откривају да су међу најважнијим проблемима слаба вештина наставника у коришћењу и одржавању компјутера и њихово непознавање софтвера за потребе образовања.

Истраживања показују да неки наставници имају одбојност према коришћењу технолошких иновација у образовању. Ту чињеницу аутор везује за више узрока; најважније је што они не знају да рукују уређајима који су потребни за коришћење тих иновација, као и то да њихове школе не располажу у довољној мери тим уређајима. Ту је такође и проблем немогућности моделовања поглавља или наставних целина при употреби тих технологија, у поређењу са лаким одвајањем таквих целина у традиционалној настави. Међу проблемима је и слаба информисаност наставног кадра о могућностима и педагошким ефектима информатичких и медијских технологија у настави, као и слаби материјални и нематеријални подстицаји наставницима да укључе информатичке и медијске технологије у методику наставе предмета. Истраживања на Калифорнијском универзитету, утврдила су да, и поред тога што се нове технологије заиста користе у настави, постоје и отежавајући фактори који ограничавају њихову употребу, од којих су најважнији слаба информисаност наставника о врстама иновација и слаба оспособљеност да их користе (Mason, 1998). Школска администрација у Либијској Џамахирији настоји да свим школама обезбеди технолошке иновације. Међутим, приметно је да неки наставници не употребљавају технологије које им стоје на располагању у њиховим школама, те се услед тога јавило интересовање за проблем који до тога доводи. Један број стручњака разлог виде у томе што у њиховим школама тих средстава нема у довољној мери, па се на пример може десити да у исто време теку два часа о некој лекцији из природних наука, а да не постоје две учионице са интерактивним видео уређајем или са образовним софтвером, док други разлог виде у томе што не знају да користе неке од ових уређаја или да користе њихове програме, или се плаше да ће их кроз употребу оштетити.

Наведени разлози су подстакли кандидата да проучи заступљеност технолошких иновација у образовању и њихов утицај на квалитет наставе у школама у Либијској Џамахирији.

Проблем истраживања

Из претходно наведеног је могуће сажети проблем овог истраживања на следећа питања:

1. Које су расположиве технолошке иновације у образовању у основним школама у Либијској Цамахирији и у којој мери су погодна за коришћење?
2. У којој мери наставни кадар у основним школама у Либијској Цамахирији укључује образовне технологије у настави?
3. Да ли постоји веза између пола, броја завршених едукативних течаја, стручне спреме и година искуства наставног кадра у основним школама у Либијској Цамахирији, и обима у којој тај кадар употребљава технологије у образовању?
4. У којој мери наставни кадар влада вештинама употребе технолошких иновација?
5. Која су усмерења наставника у основним школама у Либијској Цамахирији, при употреби технолошких иновација у образовању у настави?
6. Да ли постоји повезаност између усмерења наставника у либијским основним школама и обима употребе технолошких иновација у њиховој настави?
7. Који су ограничавајући и отежавајући фактори у употреби технолошких иновација у образовању са којима се суочавају наставници у основним школама у Либијској Цамахирији?

Значај овог истраживања

Значај овог истраживања је могуће сажети на следеће:

1. Упознати званичнике у образовној администрацији са реалним обимом коришћења технолошких иновација у образовању, као и са позитивним и негативним ефектима њихове употребе;
2. Упознати званичнике у образовној администрацији са ограничавајућим и отежавајућим факторима са којима се суочавају наставници при укључивању технолошких иновација у образовању;
3. Понудити предлоге за превазилажење наведених ограничавајућих и отежавајућих фактора;

4. Дати ревизорима и другим званичницима у образовној администрацији, као и наставницима, предлоге о начинима и модалитетима практичног коришћења технолошких иновација у образовању, у самим образовним установама – школама;
5. Резултати овог истраживања ће бити од користи за моделовање едукативних програма за наставнике, као и за њихово перманентно усавршавање.

Циљеви ове студије

Ово истраживање има следеће циљеве:

1. Испитати степен расположивости технолошких иновација код наставника у основним школама у Либијској Цамахирији, као и степен погодности тих иновација за практичну употребу;
2. Испитати у којој мери наставници у основним школама у Либијској Цамахирији користе технолошке иновације у настави;
3. Испитати чиниоце који утичу на степен коришћења технолошких иновација у образовању од стране наставника у либијским основним школама; међу тим факторима су:
 - полна припадност,
 - стручна спрема (да ли се ради о педагошкој или некој другој),
 - године искуства наставника у наставном раду,
 - едукативни курсеви које је похађао током досадашњег рада, и друго;
4. Испитати склоност наставника према коришћењу иновација у образовању;
5. Испитати однос између склоности наставника према коришћењу технолошких иновација у образовању, и практичне реализације, односно – степена коришћења тих иновација и утицај на квалитет наставе;
6. Да утврди ограничавајуће и отежавајуће факторе који би могли да отежају или спрече наставнике у основним школама у Либијској Цамахирији да користе образовне технологије.

Средства овог истраживања

1. Испитивање мишљења наставника о степену присуства технолошких иновација погодних за употребу у школама система основног образовања (други део), као и обима у коме се користе;
2. Скала степена склоности наставника у либијским школама система основног образовања (други део) ка коришћењу у настави, технолошких иновација у образовању;
3. Упитник за примедбе и напомене, који се аутор користи при оцењивању степена коришћења технолошких иновација у образовању од стране сваког појединачног наставника у либијским школама система основног образовања (други део);
4. Анкета, која се спроводи ради упознавања са ограничавајућим и отежавајућим факторима коришћења технолошких иновација у образовању од стране наставника у либијским школама система основног образовања (други део);

Студијски узорак

Аутор студије ће насумично изабрати репрезентативанх узорак међу наставницима у либијским школама у систему основног образовања,

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија сматра да кандидат мр Еззадден Камука испуњава све законом прописане услове за пријављивање докторске дисертације под називом *Улога савремене образовне технологије у подизању квалитета наставе основних школа у Либији*.

Овако формулисана тема је недовољно обрађена и прикладна је за самостално истраживање на нивоу докторске тезе. Предложена тема је значајна за дидактичко-методичку науку, посебно за иновативне моделе у настави и организацију наставе уз коришћење савремених наставних средстава, те сматрамо да има потребе за њеним проучавањем.

План истраживања, кандидат је добро поставио и битна питања ваљано истакао. Може се очекивати да ће ова докторска дисертација обезбедити вредне резултате за дидактичко-методичку науку, а посебно у области иновирања наставе коришћењем савремене образовне технологије.

Стога, предлажемо наставно-научном већу Учитељског факултета у Београду да мр Еззадену Камуки одобри рад на докторској тези под насловом *Улога савремене образовне технологије у подизању квалитета наставе основних школа у Либији*.

Београд, 03.07.2013. године

Комисија:

др Данимир Мандић, редовни професор
Учитељски факултет у Београду

др Радивоје Кулић, редовни професор
Учитељски факултет у Лепосавићу

др Мирослава Ристић, доцент
Учитељски факултет у Београду
